

Zahaja vsak četrtek in velja
s poštno vred ali v Mari-
boru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 D, pol leta
16 D, četrta leta 8 D. Izena-
Jugoslavije 64 D. Naročnina
se pošlje na upravišče
Slov. Gospodarja v Mari-
boru, Koroška cesta 5. —
List se dopolnjuje do odpe-
vedi. Naročnina se plačuje
v naprej. Tel. interurban 110.

Posamezna številka stane 1-50 din.

Poštnina plačana v gotovini.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta 5. Rokopisi
se ne vračajo. Upravišče
sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprite reklamacije
se poštnine proste. Čekovni
račun poštne urada Ljub-
ljana 10.600. Telefon inter-
urban 113.

26. številka.

Maribor, dne 1. julija 1926.

60. letnik.

Izginili boste s političnega površja Slovenije!

Med hrvatskim narodom se je udomačila prislovica
o ciganu, ki je prišel do oblasti, pa je najprej obesil svo-
jega očeta. Ko so radičevci prišli do vlade, so obesili na
klin strankin program in vsa strankina načela.

Ob začetku sedanje naše države je Stjepan Radič imel
za seboj samo malo stranko, ki se v nekdanjem hrvatskem
saboru (deželni zbor) v Zagrebu ni mogla prav uve-
ljaviti. Čim bolj je med hrvatskim ljudstvom rastla neza-
dovoljnost z notranjepolitičnimi razmerami v državi in
osobito z beogradskim centralizmom, tem bolj se je Ra-
dič obljubljal obilna politična žetev.

In Radič je pridno sejal. Sejal je v brazde hrvatskega
naroda to, kar so te brazde najraje sprejemale: duševno
seme hrvatske politične samostojnosti in svobode. Tej
ideji je Radič hotel dati najradikalnejšo obliko z zahtevo
samostojne hrvatske republike v okvirju sedanje države.
Setev je padla v ugodno zemljo, je kmalu vzkliła, lepo
rastla, se krepko razvijala, pognala bogato klasje: Radič
je imel bogato politično žetev pri volitvah v jeseni 1920,
še večjo pri marčnih volitvah 1923, še obilnejšo pri febru-
arskih volitvah 1925. Žel je poslaniške mandate hrvatske-
ga naroda.

Ko je bila poslednja žetev, februarška žetev 1925, pod
streho in na varnem, je Radič nastopil kot politični trgo-
vec. Prodal je žetev s semenom vred: sebe in svoje po-
slance je prodal vladi, hkrati pa je tudi izdal program, ki
mu je služil kot seme za pridelavo obilne žetve.

Tako sedaj stoji Radič pred svojim narodom z žigom
političnega trgovca. On, nekdanji voditelj hrvatskega na-
roda in organizator njegovih sil v borbi zoper beograjski
centralizem ter politično in gospodarsko izkoriščevanje
hrvatskega naroda, on stoji pred svojim narodom v ulogi
političnega barantavca, ki za profit trguje s političnimi
načeli.

Hrvatsko ljudstvo, razočarano in prevarano, se z ogor-
čenjem odvrta od Radiča in njegove stranke. V Dalma-
ciji je Radič že zdaj izgubil, nizko računamo, najmanj 40%
svojih pristašev, v nekaterih pokrajinah Hrvatske in Sla-
vonije 50% in še več. In čim dalje bo hrvatsko ljudstvo
priča politične trgovine, ki jo Radič uganja z najvažnej-
šimi načeli in življenjskimi zahtevami hrvatskega naroda,
tem večji in popolnejši bo odpad hrvatskih ljudskih mno-
žic od neznačajnega radičevizma. Ljudje bodo spregledali
tudi tamkaj, kamor luč politične prosvete še ni prodrla s
svojimi svetlimi žarki in kjer je doslej še nekaj sprejem-
ljivosti za ostudne laži in zvižane obljube radičevskih
agitatorjev.

Trgovcu, ki se bliža gospodarskemu propadu, je
lastno, da s samoprevaro in z varanjem drugih dela ko-

raja sebi in drugim. Tako dela Radič in po njegovem
zgledu njegovi zvesti politični oprode.

V takem razpoloženju je Ivan Pucelj, mesar iz Veli-
kih Lašč, po Radičevi milosti minister poljedelstva in vod,
nedavno nekemu časnikarju v Beogradu izjavil, da priča-
kuje Radičeva stranka v Sloveniji pri bodočih volitvah
10 mandatov. Poceni tolažba, ki ravno toliko hasne ali
škodli, kakor za bolezen Hofmanove kapljice!

Samostojna kmetijska stranka je v Sloveniji dogo-
spodarila do popolnega poloma, iz katerega je pri zadnjih
volitvah v narodno skupščino na Kranjskem rešila eden
mandat iz ostankov, na Štajerskem pa tudi iz ostankov ne.
S tem, da je Pucelj ostanke svoje razbite vojske popeljal
v Radičev tabor ter jih podredil generalisimu Radiču, je
sicer sam postal minister, toda svojih čet s tem ni reor-
ganiziral, marveč spravil med nje še večjo zmešnjavo in
razcepljenost.

S prehodom v Radičev tabor deli nekdanja samo-
stojna kmetijska stranka usodo propadajočega radičeviz-
ma. Radičevski mandati v Sloveniji kopnijo že zdaj, kakor
sneg ob jakem pomladanskem solncu. Večina radičevskih
volivcev je bila v Prekmurju in v tistih krajih Štajerske,
kjer so se ostanki nekdanje nemškularije zatekli pod re-
publikansko Radičevo zastavo. Ti volilci so vsled Radiče-
vega političnega izdajstva še bolj razočarani in še hujše
vzvoljeni, nego nekdanji Radičevi pristaši v hrvatskih
pokrajinah. Prihodnje volitve bodo to dokazale na naj-
izrazitejši način.

Pucelju ne mormo zabraniti, da si dela korajžo, ker
se boji bodočnosti. Vsak se tolaži, kakor ve in zna. Ni pa
ravno treba, da se pri tem javno osmeši s praznimi sa-
njami in nestvarnimi prerokovanji. N e bote povečali svo-
jih mandatov! Za to vam jamči slovensko ljudstvo, ki
strašno trpi vsled posledic vaše državnopravne in gospo-
darske politike. Izginili boste s političnega površja Slo-
venije!

Moj dolgi, obstrukcij- ski govor.

Narodni poslanec Vlad. Pušenjak.

Kdor pozna avstrijski davčni zakon, na podlagi kate-
rega se še dandanes predpisujejo in plačujejo davki v
Sloveniji in Dalmaciji, kdor je proučil novi, Narodni skup-
ščini predložen, davčni zakon, ki se pretresa v odboru,
mora priznati, da je novi davčni zakon za Slovenijo in
Dalmacijo nesprejemljiv, ker ne prinaša nobenih olajšav,
temveč pri večini davčnih oblik poslabšanje, povečanje do-
sedanjih neznosnih davkov. To ni mnenje samih poslan-
cev, ne samo poslancev SLS, temveč poslancev iz vseh po-
krajin, to je i mnenje strokovnjakov, ki podrobno poma-
znajo vse davčne predpise.

Edino Radičeva stranka se s istim navdušenjem ko
nedavno za republiko, poteguje za novi davčni zakon, nje-
ni glavni predstavniki so zahtevali, naj se zakon v treh
dneh nespremenjen sprejme, a niso do sedaj v odboru niti

ust odprli, da bi pojasnili velike dobre novega zakona in
pobili naše trditve ter dokazali, da pomenja novi za-
kon izenačenje davkov v celi državi in omiljenje davčnih
bremen v Sloveniji, Vojvodini itd. Samoobsebi umevno
je, da se g. Pucelj, ki je stopil v Radičevo stranko radi
tega, da postane minister, in je po milosti Radičeve ožje
okolice res postal minister, ne potruži toliko, da bi si pu-
stil od strokovnjakov razložiti, da bo novi nespremenjen
davčni zakon davčno breme v Sloveniji znatno povišal,
temveč hvali v svojem »Kmet. Listu« zakon, zahteva, da
se isti sprejme, češ, da »je igrača zakon pozneje spreme-
niti«. G. Pucelj! Priznavam, da je igrača tako trditve za-
pisati in se norčevati iz bednega slov. ljudstva, ki ječi pod
neznosnimi davki, ljudstvo, ki se strašno zadožuje, ka-
tera pojava bi morala resnemu ministru kmetijstva vele-
vati, da temeljito prouči vprašanje obdačenja kmet. stanu,
štejem si pa tudi v svojo dolžnost kot zastopnik ljudstva,
kot dolgoletni kmetijski organizator, da odločno zavrnem
neresne besede ministra kmetijstva, kateri se naj, ako
sam ne ve, informira pri izvedencih, kako in kdaj se
spreminjajo davčni zakoni, katerih predložitev in spre-
jetje povzroča povsod — nemale brige vladi. G. minister
bo izvedel, da potečejo deset in desetletja, predno se dav-
ni zakoni menjujejo iz preprostega razloga, ker ne držav-
ne finance, ne politični položaj ne prenese pogoste menjave
davčnih zakonov. Ali se je pri nas že menjal kak zakon,
ali se je menjala ustava, akoravno danes vse stranke v
Narodni skupščini zahtevajo spremembe nekaterih neiz-
vedljivih določb ustave?

Pa ne dovolj, da slovenski minister odobrava povi-
šanje obdačenja za Slovenijo, čemur se ni treba čuditi,
saj je lani dvakrat glasoval za povišanje davkov v dva-
najstinah, glasoval letos za povišanje proračun, temveč v
Kmet. Listu napada nas, ki se borimo za resnično izenače-
nje davkov in za omiljenje davčnih bremen v Sloveniji,
napada nas z izmišljenimi, neresničnimi poročili, katerih
sicer ne upa podpisati, a izvemmo iz kluba Radičevih po-
slancev, ki ne odobravajo teh lažljivih poročil, da piše ta
poročila in vsa poročila, ki se tičejo delovanja Nar. skup-
ščine sam g. minister Pucelj. Dve glavni neresnični trditvi
iz zadnjih števil »Kmet. Lista« moram osobito podčrtati
in to, da nameravam preprečiti novi davčni zakon, kakor
tudi, da sem dne 4. junija govoril dolg, obstrukcijski go-
vor, kateri se kritikuje tako, kakor bi ta govor govoril
Janez Pucelj iz Velikih Lašč. Mojega govora g. Pucelj ni
slišal, prebere ga naj v »Slovincu« z dne 5. junija t. l.,
prebere naj i moj članek v »Slov. Gospodarju« z dne 17.
junija t. l. in bo zvedel, da sem povdaril med drugim
»Pozdravljamo predloženi načrt zakona, ker je izenače-
nje davkov nujno potrebno, zanj pa bomo mogli glasovati
le tedaj, ako se v smislu prejšnjih izvajanj izpopolni, ozi-
roma spremeni; iz Slovenca bo pa tudi posnel, da je poro-
čilo o vsebini mojega govora v »Kmet. Listu« od prve do
zadnje besede — zlagano. G. Pucelj lahko izve od davčnih
in finančnih strokovnjakov ter zastopnikov vseh gospo-
darskih krogov brez razlike stranke v Sloveniji, da pomeni
moj govor opravičeno, stvarno kritiko, novega davč. za-
kona z ozirom na naše sedanje obdačenje, izvedel bo, da
sem v interesu Slovenije zahteval, da se izvede res pravo,
resnično izenačenje davkov, a ne samo izenačenje na pa-
pirju, da sem krepko in odločno zahteval i — omiljenje,
neznosnih davkov v Sloveniji. Dokler ni v celi državi
uveden kataster in določen katasterski čisti dobiček od
vseh zemljišč v državi, dokler nimamo enakakeg postop-
panja pri odmeri in pobiranju davkov, dokler nimamo v
celi državi enako gorečega, sposobnega davčnega uradni-
stva ko v Sloveniji, ne more biti niti govora o izenačenju

Zadnji Mohikanec.

Povest iz leta 1757.

Po J. F. Cooper-ju predelal Al. Benkovič.

3

»Pripravljen sem na vse«, je odgovoril lovec, »če pa
se hočemo lotiti ničvrednih Irokezov, jih moramo prej
najti, in če hočemo jesti divjačino, jo moramo prej imeti.
— Ha! Ako volka kličeš, pa pride. Tam-le v grmovju vi-
dim najlepše rogovje, kar sem jih ugledal to leto. Hej,
Unkas, stavi trikrat s smodnikom napolnjen rog za nič-
vredni vampun,*) da zadenem žival med oči, bliže des-
nega kot levega očesa.«

»To ni mogoče«, je vzkliknil Unkas in planil z mla-
dostno ognjevitostjo. »Saj ni videti drugega kot konec ro-
govja.«

»To je še otrok!« se je Sokol obrnil k očetu. »Misli,
da lovec, ki vidi samo del živali, ne zadene tudi tja, ka-
mor hoče.« Pomeril je s puško, da bi pokazal svojo spre-
tnost, Čingagok pa mu jo je potisnil proti tlom in rekel:
»Sokol, ali bi rad privabil Minge?«

»Res je, Gad, nepreviden sem«, je odgovoril lovec.
»Tvoji puščici prepuščam jelena, Unkas, sicer ga ustrelim
za lopovske Irokeze.«

Unkas se je vrgel na tla in se previdno plazil proti
srnjaku. Ko je bil že dovolj blizu grma, je previdno vtak-
nil puščico v lok. Žival je pomajala z rogovji, kakor bi vo-
hala sovražnika. Trenotek pozneje je zapela tativa, skozi

zrak je siknila v grmovje bela črta, iz gošče pa je planil
pred skritega sovražnika ranjeni srnjak. Spretno se je
Unkas izognil sunku besne živali ter ji naglo zasadi nož
v grlo. Na bregu se je srnjak sesedel in rdeče pobarval
valove s krvi.

»To je bil pristen indijanski strel«, je zadovoljno
vzkliknil lovec. »Vredno je bilo gledati.«

»Huk!« je zdaj vzkliknil njegov tovariš in se naglo
obrnil kakor lovski pes, ki je zavohal divjačino.

»Zdi se mi, da jih prihaja cela čreda!« je rekel lovec
in oči so se mu zaiskrile lovskega veselja. »Če mi pridejo
pod strel, ubijem srnjaka kljub vsem sovražnim Indijan-
cem. Kaj slišiš, Čingagok?«

Indijanec se je pripognil, da se je z ušesom skoro do-
tikal tal, in šepnil:

»Korake čujem!«

»Mogoče, da so volkovi divjačino prepodili iz skriva-
lišča in jo zasledujejo.«

»Ne, to so konji belih mož«, je odgovoril Čingagok, se
dostojanstveno vzravnaval ter sedel na prejšnje mesto na
hlodu. »Sokol, tvoji bratje so, govori z njimi.«

»Bom«, je odgovoril lovec, »a čudno, da ne vidim in
ne slišim nič. Indijanec pač boljše razume glasove belo-
kožcev nego jaz, ki sem vendar njih rodu, čeprav sem
dolgo časa živel med rdečkarji. Čuj! Zdaj je bilo slišati,
kakor bi bila zahreščala suha veja — zdaj tudi že čujem
gibanje v grmovju — in konjske korake. Pa saj so že tu.
Bog jih varuj Irokezov!«

Sokol še ni bil končal, ko je stopil na plan vodnik
male družbe, katero je bilo zaslutilo pazno uho Indijan-
čevu.

»Kdo je?« je zaklical gozdnik. »Kdo si upa kljubovati
nevarnostim divjine?«

»Dobri kristijani in prijatelji postave in kralja«, je
odgovoril tisti, ki je jahal na čelu. »Ljudje, ki že od soln-
nega vzhoda begajo po teh gozdih in so upehani do skraj-
nosti. Ali nam morete povedati, kako daleč je do trdnjave
Viljem Henrik?«

»Hej, vi ste od prave sledi tako daleč kot lovski pes,
kadar horikan*) divja med njim in divjačino!« je zaklical
lovec in se glasno zasmejal. Takoj pa je omilil nevarni iz-
bruh veselosti, da bi ga ne slišal prežet sovražnik. »Ako
ste kraljevi prijatelji in spadate k armadi, potem pa sve-
tujem, da pojdite naprej ob reki do Edvardovega forta.
Tam dobite generala Webba, ki lenari v taboru, namesto
da bi udaril na Francoze in jih pognal nazaj čez Šamplen-
sko jezero.«

Predno je mogel tujec odgovoriti na ta nepričakovani
nasvet, je pridiral drug jezdec in vprašal:

»Kako daleč imamo še do Fort Edvarda? Šele davi
smo zapustili trdnjavo, kamor nam svetujete, mi pa ho-
čemo na drugi konec jezera.«

»Potem morate biti slepi, ako niste videli velike ce-
ste, ki pelje tja.«

»Kakšna je cesta, za to nam ni mari«, je odsekal ma-
jor Heyward — čitatelj ga je gotovo že uganil. »Sledil
smo indijanskemu vodniku, ki nam je obljubil, da nas tja
popelje po krajši poti, pa smo mu preveč zaupali, ker zdaj
sam ne najde poti.«

»Da bi se Indijanec izgubil v gozdu?« je rekel gozd-
nik in zmajal z glavo. »Saj vendar sonce obseva vrhove
dreves in vsak mah na bukovem drevesu mu pravi, kje
bo nočoj sijala severna zvezda! Gozdovi so vsi prekržani
od sledov divjačine, ki išče vode in slane kamenja. In

*) Indijanski izraz za »orkan«.

*) Majhne školjke, ki so jih Indijanci rabili namesto denarja.
Preluknjane in na vrstico nabrane so jih nosili kot okrasek
(vampanski pas). — Op. prel.